

TELEGRAFUL ROMÂNUL.

Nr. 45. ANULU XVII.

Sabiu, in 820 Iunie 1869.

Telegrafulu eao de done ori pe septemana: joia si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretulu pnenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provincie din Monarchia pe unu anu 8. fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Cu 1 Iuliu se deschide prenumera-tiune noua la „Telegrafulu Romanu” pre langa conditiunile espuse in fruntea foiei.

Editor'a.

Activitate.

I.

Vieta e una riu ce curge necontenitu. Cur-gulu ei nu se pote opri. Si deca cine-va voiesce sa-lu, opresca nu face alta, decatu gramadesce o suma mare de puteri, cari rumpu cu forti'a pe-dec'a si demulte ori in un d e z a si pre cei ce lucra la pedec'acursului; mai multu, inundarea este a dese ori petrecuta (acompaniata) si de devastatiunea esundarei in carea se cuprindu si acei ce stau numai in a-propiarea pedecai cursului.

In sinulu poporeloru, natiuniloru si staturiloru evenemintele, aceste unde a le ideiloru ce curgu un'a din alt'a, nu s'au periclitatu nici odata numai acei ce au vrutu sa impedece ideile, ci si cei-lalti cari se aflau in apropiarea loru.

Sa luamu numai istoria Franciei a mana si acoalea vomu vede icon'a cea mai chiara despre ur-marile cele funeste, candu curtea regesca, clerulu inaltu, aristocratia au cercalu sa se puna in cale sa opresca desvoltarea istoriei universali, va se dica, reformarea sociala politica preste totu.

Cu isbucnirea revolutionei (1789) cade capulu regelui si alu reginei, fara de a ave ca persone vre-o vina, ci numai ca reprezentantii puterei ce se opunea spiritului democraticu atatu de desvol-tatu, incatu elu pretindea sa unduleze in via-ti'a statului francesu mai departe. Cu isbucnirea revolutionei acestei'a cadiura victime clerulu inaltu si putemu dice clerulu preste totu, aristocratia cea carata cu gramada la guilotina; dara cu acestea cadiura si a autoritatea bisericesca, lumescă; cadiura religiunea si moralitatea. Nu fu destulu ca s'a sfermatu ped-cile ce tieneau spiritulu tempului in locu, dara esundarea se res-pandit preste tote legile, preste tote credintiele, si unu caosu facu locu ordinei, din carele numai unu bratiu puternicu ca alu lui Napoleonu Buna-partea I, putu restatori ore-care cursu ordinariu, carele inea dupa cum vedemu totu din istoria, pusa lumea in neodihna pana la anulu 1815.

In Austri'a sistemulu meternichianu inauguratu deosebitu in an. acestu mentionatu in urma a produsu acelesi efecte. La cei mai multi ne este cunoscuta incercatur'a cea mare si confusa a anului 1848, candu libertatea poporeloru se afla iera atatu de inedita, incatu numai prin resturnari a pututu sa-si faca cale spre a undula in via-ti'a poporeloru mai departe.

Aristocratia fendala din tier'a nostra conjurata cu burgesia separatistica sasasca, inglodata in pre-judetie de suprematia si despoiare, pana la 1848, au opritu buna starea materiale ca unu monopolu pen-tru sine; iera cultura spirituale o au tiennutu de-parte de numeros'a poporatiune a tieriei, numai pen-tru ca acest'a din urma era in majoritatea ei de altu san-ge, si nu de acei ce faceau parte din cele doue caste. Acum, inca dupa doue dieci de ani de pauza, cautamu cu totii cu mila asupra sortiei nostre de astadi, pentru ca evenemintele cele comerciali, industriali sa pote si cele politice se voru versa curendu ca nisce unde mari preste noi, va se dica, si preste cei ce monopolisau cu bunetatile lumei si preste cei ce erau de tote aceste privati, din caus'a ne u m a-niei angustietati de anima a celoru ce-si luasera frenle tieriei in mana exclusivu; pecate, pre cari nu le va espia nimenea cu simpl'a escusare, ca po-porulu se afla pre unu gradu forte inferioru de cultura.

Dara aru trebui ca sa scriemu istoria lumei intregi, deca amu voi sa aducemu totu felulu de exemple cate aru fi acomodate la aceste putiene si-ruri a le nostre.

Sa nu ne reslatim la multime de exemple, ci sa consideramu situatiunea in carea ne aflamu. Mai pre intregu globulu pamentului observamu ca pu-terea bruta dispare totu mai tare si face locu pu-terei ideiloru. Vedemu ca ideile ajunse la putere de principiu derima la pedeci, un'a cate un'a, si inainteza, celu putienu, recunoscinti'a dreptatiei, pasu de pasu.

Dara de alta parte pote celu cu atenti-une observ ca si ideile, si principiile, chiaru si dupa ce-si deschidu odata calea in lume au lipsa de purtatorii loru desteri, tocma ca si masinele cele noue inventate, ce, cu tote ca inlesnescu multu lucrarea cu densele, receru omeni deprinsi, cari sa le manuiasca. Deprinderea inse nu se pote face nici odata prin trandavia.

Doue impregiurari dara ni se impuau, spre cari sa ne fia indreptata atentiunea: un'a, sa nu lase nimenea ca spiritulu celu inaintatoriu alu tempului salu strimtoresca in fine si la ceea ce nu i este placutu; alt'a sa nu remana s t r a i n u de ideile spiritului tempului, ci sa se familiarizeze cu ele, practisandu meru aceea ce i da omului ratiunea cea sanatoasa si rezultatele scose din intemparile ce suntu depuse in istoria universale, adeca in istoria tuturor poporeloru si a tuturor referintieloru loru. Iera deca a fostu neincungiurabile soitea de a ajun-ge odata si in o pusetiune neplacuta, atunci vine detoria de a nu se lasa se la n o r o i e s c a a ceea stare, ci a se smulge din trena'sa.

Eveneminte politice.

Diet'a Ungariei 'si va intrerumpe siedintiele dupa ce va vota proiectele de lege ce trateza re-formarea justitiei. Asia cetimu in mai multe dia-rie, cari trebuie sa aiba informatiuni bune. Fiindu ca desbaterea proiectelor acestora va cere unu tempu mai indelungatu de cum se presupunea, ses-siunea va fi prolongita. In legatura cu prolongi-rea acest'a sta amenarea deschiderii delegatiuni-loru, pentru cari deputatii seu delegatii suntu si alesi. Delegatiunile voru lucra cam siese septa-mani. Dupa incheierea sesiunii loru, pote in Sep-temvre diet'a 'si va reincepe lucrarile sele.

Dincolo de Lait'a se aresta in septamanile trecute, Episcopulu din Lintiu, pentru ca nu s'au supusu legiloru sanctionate. Foile de acolo si al-tele au vorbitu, fia-care dupa colorea loru, forte multe despre acesta arestare. Intre altele se pre-supunea ca Pap'a se va intrepune pentru disolu Episcopu, carele de altmintrea, dupa ce se luu unu protocolu cu densulu, fu eliberatu indata, inea acum se dice ca curtea din Rom'a recomanda tuturor eppiloru sei supunere autoritatiloru si legiloru, a-daue inse ca inaintea tribunaleloru sa si tramita reprezentanti si sa nu se presente in persona.

In B o e m i 'a facu sensatiune mare explo-siunea unei petarde. Presupunerea este ca acesta in-cercare a venit din partea malcontentiloru cechi si fam'a mai adauge acum ca s'au descoperitu o tipo-grafia secreta unde s'au aflatu multe placate si alte provocari revolutionarie tiparite, si ca totu acolo s'au aflatu petarde si alte instrumente destructorie pregatite in o fabrica iera secreta, ce se afla in le-gatura cu tipografia amintita. — Sciriloru acestora sa li se dea credientu numai dupa ce se voru constata in urm'a cercetariloru judecatoresci.

Miscarile cele tumultoase din Parisu acum cu ocaziunea alegeriloru pentru corpulu legislativu, se pare ca au incetatu. Imperatul Napoleonu, au eslitu in trasura dimpreuna cu imperates'a, fara de

escorta, petrecutu numai de unu generalu si unu ad-jutante alu seu si unu precursore; s'au preamblatu pre bulevardele cele mai insemnate ale Parisului, on-de se intemplara scandalele cele multe in dilele de mai nainte. Multimea de poporu l'au incungiuratu si intre eschiamari de „se traiasca” s'au preamblatu ca in triumfa pana au ajunsu iera la Palatu. Ceta-tienii aplaudau ide'a acest'a a imperatului, carea au contribuitu multu la reintorcerea liniscei. Din 1100 arestati preste 500 suntu deja eliberati. Se spune ca s'au prinsu sume insemnate de bani la unii din cei arestati de unde urmeza ca miscarea a fostu platita; de cine inea nu se scie positivu pana acum.

Regele P r u s s i e i calatoresce cu Bismarck prin Hanover'a, Bremen si Oldenburg, tieri anec-sate in anulu 1866 la regatulu prussianu.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 12 Iunie interpeleza S c h w a r z pre ministerulu intregu, deca cum-va cugeta sa institue unu ministeriu deosebitu pentru agricultura si unu despartimentu pentru seraci? — Se trans-pune interpelatiunea ministerului. — Ministrulu de finantie raspunde la o interpelatiune de mai ina-into, ca dupa lege relassationi de dare (contribu-tiune) se facu numai in casuri candu cine-va pa-besce prin focu, esundari si grandina; in unele ca-suri s'au estinsu relassatione si asupra inghetiu-lui (brumarei) deca semaneturile au patimitu intr'ala-t'a incatu nu s'a pututu semanu a doua ora. — Mai raspunde la o interpelatiune in privintia spe-selor de esecutiune la scoterea darei, fara a pute multiami pre interpelatoru.

In desbatere se ia proiectulu de lege de re-crutatiune. Stang'a estrema este contra projectu-lui, cea moderata e pentru projectu inse doresce ca regimentele unguresci se vina in patria si din ele sa se desvolte o armata patriotica. Projectulu se primesce in desbaterea generale.

In siedinti'a din 14 Iunie se prelungesce con-cessiunea lui Miletics, carele e si deputatu alu congresului serbescu. — I r a n y i face o in-terpelatiune catra min. de interne cu privintia la tra-miterea unui comisariu regescu la cinci biserici. — Fr. Deak aterne o petitiune subscrisa de siepte mij de domne in favorea instituirei unei preparandie normale de fete. — Min. G o r o v e aterne tratatulu postale incheiatu cu Romania si Serbi'a prelanga o espunere in scrisu in limb'a originale (francesa) si in traducere unguresca. Roga cas'a sa dea documentele aceste in tipariu si sa se ia mai tardiu in desbatere dimpreuna cu unu projectu de lege prin carele sa se inarticuleze tratatulu. Se decide tiparirea actelor si a proiectului cu adaugerea ca tratatulu sa se tiparasca numai in tra-ducere unguresca. — Nyary aterne o suplica a comunelor de pre bunulu coronei dela Bad'a veche pentru ca sa li se dea posesiunea „pamenturiloru remanentiale.” Se predă comisiunei de petitiuni.

Col. T i s z 'a revine inca odata asupra res-punsului ministrului presedinte in privintia drep-tului de a interpreta legea si dice ca unele nedu-meriri ce le avuse oratorulu s'au delaturatu, dara nu e deplinu indelungitu. E de parere ca fia-care dregatoria, carea are sa esecute legea are dreptu sa o si interpreteze. In intielesulu acest'a face o propunere de concludu, carea se va tipari, si la tempulu seu se va pune la ordinea dilei. — Sig. B o r l e a interpeleza pre ministrulu de comunica-tiune si neprimindu acest'a, pentru ca interpelati-unea nu cade in resortulu seu, pre ministrulu de comerci, pentru ce s'a opritu „Albin'a” si „Novi Pozor” in Ungaria, si deca i e cunoscuta si apro-bata si de densulu mesur'a luata (in contra con-

stitutiunei) cu aceste două foi. Ministrul promite ca va răspunde, până atunci protestă în contra expresiunii din interpelațiune: „în contra constitutiunei.” Min. presied. răspunde la interpelațiunea lui Miletics, făcută în ședințele de mai nainte și declară ca regimul ungurescu nu are de cuget să anecseze Bosni'a, nu știe de nici o întreprindere în confiniile militari ce ar arată ca regimul are de cuget să facă vre o cucerire cu armele, ca principiul neinterveniției e principiul regimului față cu orientul și ca la toate aceste e de acord și ministerul comunu. Cas'a e multămită cu răspunsul și se ea spre știință.

Dupa unele amenunțe trece cas'a la desbaterea speciale a proiectului de lege de recrutare, care se primesce cu unele modificări. (Contingentul e 39.000.)

Se ia la desbatere mai departe un raport al comisiunii centrale despre baterea monetei. Legea în privința acestei se primește cu putine modificări. W a h r m a n n face un amendament, că să de espresu amintire de retragerea a 26 milioane care cerculează ca bucati de 6 xr. m. c. Moneta ce se va bate să fie în privința calității numai după cum e fipsată de lege, cu atât mai vertos, cu cât după convențiunea parisiă și monarhi'a austro-ungurescă adopta sistemul prevădit în convențiune. Amendamentul se primește. Se predă înse proiectul de lege comisiunii centrale să lu formuleze de nou, pentru ca Ghyczy mai adauge, ca ministerului să nu bata moneta nici mai puțin de 26 milioane, și numai atât câtă s'a trasu din circulațiune.

Nr 302.

La totii Inspectorii districtuali de școle.

Articolul de lege alu 38-lea din anul 1868, prin care se regulăză treb'a instrucțiunii poporale, cuprinde în sine dispozițiuni forte de mare moment pentru înființarea școlilor asiă numite comunale, care nu voru avé nici unu caracter confesional, și voru stă sub guvernarea autorităților prevădute în lege, care cu biseric'a nu au nici o legatură; dară pre lângă aceea, provocat'a lege îngaduie a se susține și de aci înainte școlile noastre confesionale în totu caracterul seu, și sub guvernarea organelor confesionale, sub unele condițiuni, care confesiunile au de a le observa spre a se pute folosi de dreptul lor; aceste condițiuni sunt următoarele:

1. edificiile scolastice să se asieze în locuri sanetose, uscate, odaile se fia spațioase, amesurate numărului școlarilor (computându-se pentru o odaie 60 școlari, și pentru fia-care școlar unu spațiu de 8—12 urme patrate), se fia luminoase și să se pōta usioru șventă;
 2. baietii se fia deosebiti de baiete, și încâtu e cu putința să se instrueze în odăi separat, unu invetiatoriu de regula se nu aiba mai multi decât 80 elevi, iera în casuri extraordinari prin învoirea autorităților scolastice superioare se pota face abateri dela această regula;
 3. invetiatorii potu fi și de aci înainte numai indiviidii, cari au absolvit cursul pedagogic întregu și cari după depunerea examenului prescriu, au primitu decretu; — sēv, dēca n'au terminat cursul pedagogic într'unu institutu publicu, au depus în unu asemenea institutu atât examenul teoretic cât și celu practic cu succesu bunu, — iera invetiatorii, cari în publicarea legii acestei au fost în oficiu, se lasa în oficiul lor, dară sunt îndetorati a-si dovedi înaintea autorităților, ce inspectiunea școlile — esperint'a și desferitatea de a instrui, iera cei ce nu pota dovedi această se pota deobligă a face unu cursu supletoriu în vacanțele de vēră la institutu pedagogic.
 4. în școlile populare trebuie să se predea celu puțin următoarele obiecte de invetiamēt:
- a) invetiat'ă religiunei și a moralei,
 - b) cetirea și scrierea,
 - c) computul de rostu și în scrisu și cunoscint'a măsurilor din patria.
 - d) gramatic'a,
 - e) elementele fizice și istoriei naturale; cu privire la modulu de viețuire și la districtul de care se fienu parintii majorității copiilor.
 - f) geograf'ă și istor'ă patriei,
 - g) inviațiuni practice asupra economiei câmpului și cu deosebire asupra gradinaritului,
 - h) cunoscint'a pre scurtu a drepturilor și dētorintielor cetățienesci.
 - i) cântarea,

k) deprinderi corporale (gimnastice cu privire la exercitiul militarescu)

5. Școlile se fia prevădute cu table, încâtu e cu putința cu globul pământului, cu mape, cu icōne pentru istor'ă naturală și preste totu cu cele mai necesare aparate de invetiamēt;

6. cercetarea școlilor pre sate să tiena celu puțin 8 luni, și în orășie celu puțin 9 luni.

Fiindu ca noua tuturor trebuie se ni jaca la anima susținerea caracterului confesional al școlilor noastre după cum acest'a s'au declarat în congresul nostru national bisericescu din anul trecut, asiă dară Precinsti'a Ta și toate organele scolastice submanuate sunteti pofiti a lucră din respoteri într'aceea, ca condițiunile mai susepuse pretutindenea să se sustiena esactu cu atât mai vertosu, căci la dincontra se periclitēza caracterul confesional și sistemul nostru scolasticu potenduse intemplă, ca în loculu școlilor noastre confesionali să se redice școle neconfesionale, care mai alesu la cei de marturisirea noastră nu voru potă corespunde tuturor trebuințelor bisericesci.

Ve facem dară atenti pre totii cari incurgeti asupra școlilor noastre poporale: să studiati lucrulu acest'a, să pipaiti scaderile ce se afla la școlile noastre, și acele pre câtu se pōte mai cu graba se faceti a se deplină. Vi recomandăm acest'a cu atât mai vertosu: căci avem la mână ordinatiunea Escelintiei Sele domnului Ministru alu cultului și instrucțiunii publice din 17. Martiu, a. c. nr. pres. 435. prin care suntem reflectati: ca după raportele intrate la Escelint'a Sea din diferitele părți ale țerii, școlile confesionale nu corespund condițiilor espuse mai susu din Art. 38. 1868, anume: edificiile și odaile scolastice în multe locuri sunt necorespondentore invetiat'ă, sunt nesanețose, în stare rea, și mai alesu împreunate cu următoarele scaderi:

a) nu se tiena terminulu de 8. luni, statoritu prin lege pentru cercetarea școlilor, și după esamenul de primavēră din Martiu în multe locuri cercetarea școlei încēta de totu;

b) copiii obligati de a cercetă școl'a, o cercetēza forte neregulat, și în privința acest'a nu se face aratare nici la oficiulu parochialu nici la celu comunalu;

c) școlile afara de o tabla pentru comput și tabele de șare pentru cetire nu au nici unu altu aparat de invetiamēt;

d) defectulu celu mai esentialu e, că din obiectele de invetiamēt prevădute în lege, se invetia prea puțin, și peste totu afara de invetiat'ă religiunei și de computu, nu se invetia de regula nimic altu-ceva.

Cându dară ve facem pre totii atenti la aceste scaderi care nu cumv'a se afla și la școlile din cerculu Precinstiei Tale; și care voru trebui să se deplinească câtu se pōte mai currendu: deodată pentru cercetarea regulată a școlilor recomendu Precinstiei Tale, a deobligă stensu în scrisu pre fiesce-care invetiatoriu: ca din timpu în timpu se arate Precinstiei Tale casurile de absentare, și pre parintii și titorii, cari nu pōta grige de crescerea scolastica a fiilor și tutelarilor sei; iera Precinsti'a Ta în casuri de aceste se folosesci toate mijlocele morale spre delaturarea reului și dēca acele nu aru prinde nimic, se faci aratare la autoritățile civili pentru folosirea mijlocelor mai eficace; iera în casuri mai de mare momentu să ni asterni noua aretare despre starea lucrului.

Precinsti'a Ta nu vei amenă a publică cerculariulu acest'a alu Nostru la toate organele scolastice submanuate, spre stens'a urmarire.

A r a d u, 1 Maiu 1869.

(Subscrierea.)

Nr. 380,

Precinstite Domnule Protopresvitere, și Inspectoru districtualu de școle!

În urmarea articolului de lege XXXVIII. din anul 1868 cu privire la înființarea și organizarea Senatelor școlare districtuale, Înaltulu Ministeriu regescu ungaricu de Cultu și instrucțiune publică prin emisul seu din 1 Aprilu a. c. nr. pres. 492. au provocatu pre acestu Consistoriu diecesanu de a dispune cele trebuințose: ca în întelesulu atinsulu articulu de lege, și religionarii bisericii noastre se fie reprezentati la înființarea senatelor școlare districtuale. — Totu acela-si Înaltu Ministeriu mai departe dispune: toate direcțiile noastre biseri-

cesci și parochiale într'acolo a le îndrumă: ca se alege în întelesulu §. 125. punctu 1. alu legii susatinse — pre reprezentantii sei la senatele școlare districtuale.

Determinatiunile cele mai esentiale pentru noi din acelu articulu de lege sunt cuprinse în următorii paragrafi:

§. 124. instituttele școlare comunale dintr'unu districtu de școlă le conduce inspectorulu districtualu de școlă denumitu prin Ministrulu de invetiamēt, și senatu districtualu scolasticu, statatoriu sub presiedint'ă lui luata asupra școlilor confesionali supr'inspectiunea se exercitēza cu întevnirea inspectorului de școlă.

Unu inspectoru școlariu pōte funcționă în mai multe districte școlare, dēca în districtele lor nu sunt preste 300 de școle.

Dēca multimea agendelor sele va cere regimulu pōte denumi prelunga elu pre unu inspectoru secundariu, sēv ajutatoriu.

§. 125. Senatu districtualu de școlă se formeza în urmatoriulu chipu;

1. fiacare confesiune, care are pre teritoriulu comitatului școlă confesionali, alege din sinulu seu câte unu membru;

2. toti dascalii dintr'unu districtu școlariu alegu din sinulu lor patru membri;

3. pre cei-a-lalti membri i alege comitetulu comitatensu din sinulu seu, numercul acestor pōte fi delă 13 până la 34.

4. în care comitatu se afla orășie regesci, acolo ele alegu din sinulu lor după punctulu 3, atât'a membri, câtli se cuvinn în proporțiunea numerosității locuitorilor orășieni față cu total'a populațiunei din comitatu.

Pentru efeptuirea atinselor dispozițiuni, Consistoriulu diecesanu au otaritu procedur'a urmatoriă, amesuratu inviațiunei înaltulu ministeriu, și adeca:

1. Comunele noastre bisericesci din comitatulu și ale Protopresbiteratelor voru avé să alege unu membru pentru senatu districtualu comitatensu de școlă, fia acel'a din tagm'a preotiescă ori mirenescă.

2. Invetiatorii comunelor și Protopresbiteratelor din comitatulu ierasi deosebitu alegu unu invetiatoriu din sinulu lor.

3. Pentru efeptuirea alegerilor espuse fiacare Protopresviteratu, alege din sinulu seu 10 membri; iera invetiatorii alegu deosebitu 10 membri.

Spre ajungerea acestui scopu, are de a se infatisă din fia-care comuna bisericescă la respectivulu Protopresviteratu unulu dintre preoti și doi mireni alesi din partea comunei bisericesci.

Asemenea din tota comuna se va infatisă și unu invetiatoriu.

4. Cei 10 membri alesi din fiesce-care Protopresviteratu se voru adună în diu'a de 10 Iuniu a. c. la și acolo sub conducerea Protopresviteratulu preotii și mireni adunati voru alege unu membru că reprezentante alu lor confesionalu la senatu școlar comitatensu, și după efeptu'ă acest'a alegere, alegu ierasi invetiatorii unu membru din sinulu lor.

Precinsti'a Ta nu vei amănă circulariulu nostru acest'a numai decâtu a-lu aduce la cunoscint'ă preotiei, invetiatorilor, și comunelor din districtulu protopresviteratu facendu dispozițiunile potrivite, apoi avendu despre efeptuirea lucrului îndata a relatiună aici.

Datu din ședinți'a consistoriale diecesane, ținuta în Aradu, în 15 Maiu, 1869.

Procopiu Ivacicoviciu m. p.
d. „Speranța”.
Episcopulu Aradului.

Aflăm de necese a reproduce după „Budapesti Közlöny” urmatoriulu emis:

Ministrulu ung. de cultu și instrucțiunea publică a îndreptatu cătra toate comunitățile districtuale ale țerii urmatoriulu emis:

„Mi-a venit la cunoscintia, ca unele comune resp. locuitorii acelor'a solvescu forte neregulat sau nu solvescu de felu acele competințe ale invetiatorilor, cu care s'a obligatu alu rebonifică pentru servitiile sele, și dēca invetiatorii siliti de lipsa urgēza competințele lor, se espun la multe neplăceri din partea comunităților.

Considerându impregiurarea aceea, ca invetiatorii populari, conformu chiamărei lor momentose în genere sunt destulu de reu remunerati, e de

lipsa și din punctu de vedere al existenței lor, că puținul salariu sa li se solvăsca regulat la timpul plătit. Pre lângă acestă mai e de a se considera și aceea împregiurare, ca trându omulu în mijlocul lipsei materiale, în lupta cu subsistența vieții a rare-ori este cu putință, a-si împlini mai cu sîmna chiamarea sa spirituală cu scumpețate; unu invatietoriu trându în astfelu de împregiurări adese-ori nu e dispus a invetiă și a-si concentra totă atentiunea sa asupr'a îndestulării sufletesci și a împlinirii chiamării seale împrenate cu multe sacrificii, prin urmare nu pôte corespunde chiamării seale, — și asiă scôla va patimi și va dă îndareptu, regressându totu odata și înstructiunea și cultur'a publică, dela a cărei prosperare aterna totă puterea spirituală și morale preum și esistenți'a noastră materiale.

Este o nobila problema a onor. comunități și a acelor'a ce reprezintă nemijlocitu totă interesele districtului, ba jace chiar și în interesulu lor, că în cerculu lor de activitate se stăruiesca cu totă puterile pentru înaintarea educațiunei populare; pentru aceea sunteti datori a su-praveghia și a dă mîna de ajutoriu la realizarea condițiunilor, ce sunt recerintiele nestramutavere la înflorirea educațiunei populare. Deci cu deplina confedintia me adresezu cătra onor. comunități cu aceea rugare, că în cerculu d-vostre de activitate, cu privire la înaintarea culturai generale a poporului, sa se îndrepte totă atentiunea ingritorie, că comunele și respective locuitorii acelor'a se solvăsca regulat și la timpul otaritu competițiile invatietorilor comunali, fia acele în naturale sêu în bani gat'a sêu în nmbe modurile statorite; asemenea se bine-voiti, că în vreme de lipsa se ingrititi și de aceea împregiurare, ca invetietorii sa nu fia siliti a-si adună sêu sfortiă cu multe neplăceri ei insii competițiile lor cu perdere de timp și spre daun'a invetiaturei și a scôlei, ci acest'a se o îndreptati unu'a sêu mai multor membri activi din comuna, cari voru înscinția on. comunitate despre purcederea lor, carea apoi e îndatoratu a o face cunoscutu judelei procesualu, însemnându-i totu odata și pre cei ce nu voru se solvăsca spre mai departe urmare.

Sum convinsu, ca onor. comunitate petrunsa de momentuositate educațiunei poporului va corespunde cu placere și cu scumpețate acestei recer-cări, căci numai asiă 'și va puté împlini chiamarea confluându după putință, că caus'a educațiunei poporului neglijată până acum parte mare, și până cându legislațiunea va puté aduce otariri mai radicale în privinți'a acest'a se propasiăsca cătra ameliorarea dorită.

B u d ' a , în 24 Aprile 1868.

Br. Ios. Eötvös.

Cuventarea

deputatului Sigismundu Borlea
tîenuta în siedinti'a din 4 Ianu.

Onorabila camera! Eu asié credu, că diet'a îndata ce s'au convinsu cumca vre un'a lege adusa de ea nu numai îndestulesce pre un'a parte mai mare a locuitorilor țierei ci intempina resensulu acelor'a, este detori'a a modifică legea aceea estu-modu că locuitorii se fie multiamiti cu ea, — eu inse asié credu ca majoritatea camerei este conviusa despre aceea, că legea de nationalitate adusa în diet'a trecuta nu numai n'a îndestulitu pre natiunile nemagiare care formăze majoritatea în țiera, dara acele nutrescu antipatia în privinți'a ei, — căci scimu cumca opiniunea publică se manifestă prin presa și municipie, scimu inse și aceea, că nu numai foiele din Ungari'a ci mai totu din imperiulu austriacu s'au dechiaratu contr'a acestei legi și au condamnat-o scimu și aceea ca în adunările comitatense pre totu indene, unde numai această lege s'au publicatu românii s'a dechiaratu cu franchetia contr'a ei, cu totu că dnulu deputatu Perczel în septemân'a trecută a laudat-o multu, dicendu, că n'are pareche, și mai adaugu, ca nu dorescu se aiba, deci în vorbe ne intrunim, diferim inse întru interpretarea lor, altcum ca și cei pntini insi cari inea nu s'au convinsu sa se convinga deplinu, ca legea acest'a nu îndestulesce și nu pôte pre natiunile nemagiare, esiste unu modu foarte simplu adeca guvernulu se conchiame pre totu natiunile nemagiare la congresu numai pentru ca sa se pronuncie în privinți'a acestei legi, și eu promitu solenelu, ca la casu cându congresele se voru de-

chiară pentru această lege, eu din partea mea nici cându nu-mi voi redică cuventulu contr'a ei.

Ce s'atinge de observatiunea facuta de dnulu deputatu Zmeskal în contra cuventului natiune, însemnu numai atât'a, ca aru trebui sa se ia cumca legea aceea precum și articulu ei prin care suntemu decretati magiari, nu s'a creatu cu învoirea noastră ci contra vointiei noastre, aceea inse o va scî și dnului ca nu numai natiunile ci și individi manati cu forți'a unde-va, nesuescu totu-de-un'a a scapă d'acolo, ba potu dice, ca de s'aru poté ca ômenii se între viui în paradisu, și de cum-va cine-va i aru introduce cu forți'a, diu, și d'acolo aru nisui a fugi, numai pentru ca fure introdusi cu forți'a.

Dupa ce inse însu-si on. deputatu Franciscu Deak dechiară ca nu este contr'a presintării unui proiectu de lege pentru revisiunea acestei legi, și apoi pre basea acest'a sa se modifice, (Strigări: nu sa se modifice, ci sa se pertrateze!) apoi bine sa se pertrateze, acest'a inse după parerea mea este totu un'a, pentru ca este prea naturalu, ca de cum-va vremu sa modificămu un'a lege, trebue mai înainte a se pertrată proiectulu substernendu în privinți'a acest'a și numai după aceea a se face modificarea (strig: nu, nu) eu estu-modu întielesci cuvintele deputatului Franciscu Deak, și altcum nici nu se potu interpreta.

Si estu-modu fiindu dovedita deplinu și nengata din partea nimenui necesitatea d'a sumite revisiunei legea pentru nationalitate, nu aflu caus'a pentru care sa nu se amintésca acest'a și în adresa, cu atât mai vertosu, cu câtu acest'a aru servi spre liniscirea natiunilor nemagiare. Oportunitatea a figuratu în camer'a acest'a ca unu argumentu principalu, deci eu din punctulu de vedere alu oportunității aflu a fi foarte necesaria, pentru liniscirea natiunilor nemagiare, acceptarea amendamentului facutu de noi, dreptu aceea partenindulu, în recomendu atentiunii on. camere. (Cuventarea acest'a și cele-lalte ale dep. români sunt reproducse după „Feder.“)

Cuventarea

dep. din stîng'a centrale, Em. Ivank a din 4 Ianu la amendamentulu în cestiunea nationalităților.

Onorata casa! Sum de parere, ca cestiunea nationalităților nu se pôte desbata acum de nou numai asiă pre de laturi (mellekesen) și partinescu parerea amicului meu Nyáry carele au vorbitu înainte de mine: ca cu totu ca s'a rostitu cuventări în contra legi nationalităților facute în anulu trecut; ba unu domnu deputatu, carele a vorbitu tocm'a înainte de mine, o a infatisiatu de o lege foarte nedrepta, directiunea ei principale — și acest'a însemnéza progresu — demustra ca este unu spiritulu liniscitoriu în țiera. Cu acest'a nu voi sa diu nici decum ca legea pentru nationalități multiamiesce pre deplinu, ba marturisescu sinceru, ca eu a-siu fi vrutu, că pasagie singuratică din legea din cestiune sa se redacteze altfelu și deca însesi nationalitățile nu aru fi pasitu în proiectulu lor de legé cu pretensiuni ultraiste, la facerea legi, eu altu felu a-siu fi votatu.

Ceea ce concerno asertiunea condeputatului Borlea, ca românii dela celu dintăiu până la celu din urma nu sunt multiamiti cu legea pentru nationalități, și ca în întielesulu acest'a s'au descoperitu (români) în totu foile lor, facu aceea observare ca numele „legei pentru nationalități“ în sine însusi involya, ca legea acest'a nu e facuta numai pentru regularea afacerilor romanesci, ci pentru îndestulirea tuturor speciilor de popóre de alta limba cari locuiescu în tota țiera. Amu amintitu însa și mai înainte, ca nici pre mine nu m'au multiamitu pre deplinu. De aceea diu, ca nationalitățile voru procede practicu, deca voru voi sa îndrepteze gradatu legea acest'a. Deca voru propune astfelu de modificări în trens'a, cari sa se póta prevedé, ca dispusetiunea ce domnesce în țiera face posibilu primirea (acceptarea) lor. Pentru ca deca le voru conceptă în anulu trecut, atunci, o diu cu parere de reu, voru constringe și pre acei'a cari voiescu sa-i partinesca cum au facutu și eu noi în anulu trecut, că sa nu voteze cu densii.*)

(Fiindu ca nu partinesce în genere, adresa nu partinesce nici amendamentulu).

*) Din „Hazánk“.

Intrebări,

ce a otaritu comisiunea de en-quête pentru contributiunea de vinarsu conchiama de ministeriulu reg. ung. de finantie, a le pune espartiloru, persônoloru singuraticu, corporatiuniloru și reuniuniloru.

(Urmare.)

B. Intrebări,

din punctulu de vedere alu acelor vinarsarii mai mari, în cari vasele pentru dospirea plamaditurei cuprindu celu puțin 30 de vedre avendu de materia lucrătoare cucuruzu, cereale, legume, morcovi și napi de zaharu.

24. În ce stare se afla după legea de contributiune generale din prezentu acele vinarsarii mai mari, cari întrebuinteaza materii fainose, morcovi sêu napi de zaharu?

25. În câtu e fundata acest'a stare în sistem'a de contributiune generale preste totu? și în câtu, în otaririle speciale ale art. 16 de lege din 1868?

26. Încâtu au și alte relatiuni asupr'a stărei acestei influință?

27. Eserciteză modulu prezentu de contributiune generale după felulu celor patru materii crude, ce vinu mai cu sîmna în lucrare: cereale, cartofi, napi de zaharu și morcovi, o influință deosebită asupr'a productiunei de spirit în țierele coronei unguresci?

28. Oferesce sistem'a de contributiune generale acelor vinarsarii, a căroru materiale crude sunt după gradulu spiritului mai scumpe, sêu prin o plamadire mai deasă, sêu prin o dospire mai usiăra, fatia cu cele-lalte materiale crude mai estine, posibilitatea complanării acestei diferințe? și deca o oferesce, e a se privi acest'a posibilitate, că o preferința a generalisării de contributiune, încât prin aceea se efeptueze particularmente o complanare a pretensiunilor vinarsariilor între sine?

29. N'are influința unilaterală sistem'a prezenta de contributiune generale asupr'a întrebuintării acelor materii, ce sunt mai bogate în surrogatul de zaharu sêu scrobu (intarela) sêu nu influințează în parte mai multu complanându prin întrebuintarea sa?

30. Oferesce sistem'a generalisării prezente de contributiune și posibilitatea, a întrebuintării și atunci materialele subsumate în întrebarea 12, deca în urm'a ori și cărei influință, a perdutu în valorea sa? și deca nu, — în ce modu s'aru pôte schimbă unele otariri a legi prezente, că pre lângă sustinerea intereselor fiscale și industriale, sa se amelioreze după potința calamitatea acest'a?

31. Deca principiulu generalisării contributiunei s'aru arată, că celu mai cu scopu, ce schimbări aru mai fi de doritu, pentru d'a servă de o parte interesele industriei, și de alt'a d'a încungioră exploatarea unor otariri singuraticu a acestei?

32. Corespunde otarirea primita în §. 5. a art. de lege XVI. ex 1868 intereselor economice și industriale, că vinarsariile, ce sunt neînteruptu în lucrare în câte siese luni, iera acele, ce nu lucră totu în continu în decursulu duratei de ferbere legalmente otarite, se nu-si schimbe lucrarea lor, va se dica, se nule fie iertatu nici a o marî, nici a o imputiență? și deca nu, ce schimbări aru fi de doritu și posibilu cu privire la otarirea duratei contributiunei generale, în care se nu se faca nici o schimbare?

33. Firearu consultu, a sistă rebonificarea restantiilor de contributiune, ce oferescu acum din caus'a unui impedimentu de lucrare mai multu că 48 de ore; și a oferî ferbatoriloru o concessiune procentuale (și câtu) dela contributiunea formale? În ce casuri extraordinari s'aru poté retienea pre-lângă totu aceste pretensiunea ferbatoriloru la o rebonificare a restantiilor contributionale?

34. Arata-se corespundetoria împregiurării lor faptice tempulu de dospire pentru deosebitelu feluri de materii otaritu prin art. de lege XVI din an. 1868? sêu sunt schimbări de doritu în directiunea acest'a?

35. Ce felu și ce numeru de vase accidentale recere fia-care metoda deosebită de manipulațiune? și în ce proporțiune e de a se statori marimea și numerulu acestor vase fatia cu marimea

spatiului intregu a cadiloru de dospire? (Proportionea e de a se însemna în percente.)

36. Câte vedre de plamaditura se potu ferbe în 24 de ore în aparatele de ferbere construite dupa deosebitele sisteme, cându d. e. spatiulu intregu alu caldarei cuprinde 50 de vedre?

37. Ce spatiu trebuie se aiba aparatulu pentru ferberea plamadituri (adeca: a) ambele caldări dimpreuna cu incalzitoriulu dinainte, sau b) numai ambele caldări singure) fatia cu spatiulu tuturor cadiloru de dospire cu 100 de vedre d. e. pentru că ferbatoriulu se aiba ocaziune a-si ferbe plamadituri, pre care e pusa contributie in timpul dospirei otaritu de lege, deca se intempla vre-o stricare mai mica in plamaditura?

Vede-se a fi consultu, că la vinarsariile acele, ce au de altmintre aparate de fertu preste proportionea amintita, de superfluu sa se puna contributie pusa pre spatiulu de dospire?

Sau pare-se a fi mai bine a subsuma pre viitoriu in sistem'a de contributie generale afara de spatiulu intregu de dospire a cadiloru si a vaseloru de drojde si intregulu spatiu a aparateloru de ferbere, ambele caldări dimpreuna cu incalzitoriulu de dinainte, si sub ce modalitati?

38. Ce spatiu totalu a cadiloru pentru plamaditori dulci, a vaseloru de drosdi si a tievereloru (Kühlgefässe) precum si a altoru vase accidentale pentru mazeratione (la cucuruza si sucu de morcovi) pentru inmoiare (la cucuruza, orzu si drosdii) si a tuturor acelu vase ce suntu menite a cuprinde deosebitele materiale crude singurate sau impreunate — fia in percente de unu spatiu totalu a cadiloru de dospire de câte 100 de vedre:

a) sub retinerea sistemei de contributie generale de pâna acum, (ce cuprinde numai spatiulu vaseloru pentru dospirea plamadituri si a drojdeloru).

b) fia sub adaugerea spatiului a aparatului de ferbere (ambe caldările si incalzitoriulu de dinainte) este d'a se lua de basea presenta — va se dica pre o basa mai largita; dupa diferitele materiale crude, si dupa metoda de manipulative este d'a se eliberă de contributie? asiă încatu numai superfluulu sa se socotesca in spatiulu de dospire pre care jace contributie.

39. E corespunditoare tacs'a contributiunale de 6 xr. pentru unu gradu alu metrului alcoholicu de spirit, desvoltării productioni de spirit si relationilorn consumtiunei interne? si este cu scopu sa se tiena de principiulu restitutionei complete contributiunale cu 6 xr. sub toate impregiurările?

40. E convenabilu principiulu de responsabilitate a proprietariulu vinarsarieloru fatia cu arandatorii (usufructuari) in casuri supuse pedepseloru?

41. Câte miji (cantarile) vienezese de plamaditura lucrata, cadu la ferbatori de cereale pre câte 100 de vedre spatiu completu a cadiloru de dospire? si câti puncti din acest'a vinu pre esenti'a plamadituri, si câti puncti pre drojdile intrebuintiate la dospirea ei? (la intrebuintiarea de materii mestecate e d'a se însemna cantitate in cantare vienezese si puncti pentru fia-care specie de materia si la cantitatea corespunditoare de orzu).

(Va urmă.)

Varietăți.

Reclamatii. Din 18 Iunie n. s'au inceputu terminulu reclamatiiunilor la comisiunea pentru conscrierea alegatilor (ce au sa aléga in puterea statutului provisoriu). Terminulu dureza optu zile.

Congresulu serbescu (nat. bis.) s'a deschis in 1 Iunie v. Cuventarea cu carea Metropolitulu serbescu a deschis congresulu a fostu intemplanata cu aplause. Cuventarea se termina cu unu sa traiasca Regele, la ceea ce congresulu a răspuns cu o aclamatie intreita.

(Flamur'a Honvediloru mag.) Ministeriulu ungurescu de aparare, staverindu formatulu si decoratiunea flumerei armatei unguresci de aperare, intre insemnele tiereloru numite ale coronei lui Stefanu, insira si emblemele Cumaniei, Lodomeriei, Bosniei, Serbiei si Bulgariei. Cerendu-se aprobarea Maj. Sele, Imperatulu si-a espresu dorinti'a pentru a se examina de nou lucrulu — spune „Pester Lloyd“ —

nu cumva sa se dea in sa la nescari reclamatii. De alta parte audim că in cestiunile dietei unguresci, venindu la pertratate proiectulu de lege pentru imprimirea baniloru ung. de aur, maghiarii (ardeleni) s'au luptatu cu multu zelu pentru eliminarea emblemei Marei Principatu Transilvaniei a dintre insemnele moneteloru respective. — „Federal.“

Dela Ogn'a de lângă Sabiu ni se comunica, ca dumineca, fiindu provisorulu (vornicul) opidului între grânele din partea de către Sior'a mare si aflându acolo niscari siurenii (sasi) pascendu-si caii in grânele ogneriloru a zalogitu pre culpabili luându-le o tiundra. Ei inse a sciutu escamot'a calari'a provisorulu din mânai si o manara dimpreuna cu caii lor spre otarulu Siorei mari. Provisorulu ogneanu, carele era singuru si asiă dicendu cu mânil gôle, nu putu sili pre siurenii sa inapoieze calari'a. Deci provisorulu se întorçe pedestru către casa si se întielege cu zalogulu in mâna. Într'aceea siurenii, acusi, in numeru trei, ajungu calări pre provisorulu din Ogn'a si cu amenintiări i storcu si zalogulu din mâna. Suntemu curiosi sa vedemu, cum va sci magistratulu Ognei (Vizakna) sa sustiena autoritatea deregatoriiloru comunali, cându acestea se afla in implinirea detoriiloru sele.

Napredak (progresu). Cetima ca in cetatea româna de portu, in Galati, s'a formatu o reunione, a cărei problema este sa infintieze școle poporali pentru slavi. Colect'a cea dintâia spre acestu scopu a avutu unu resultatu neasteptatu de bunu. — Si in Trieste s'a întemeiatu o reunione de lucratori de nationalitate slavica.

Specula cu revolutiunea. Unu proprietariu de case din Parisu a cugetat sa traga folosu din miscările ce se petrecu de curundu in Parisu. Elu a espusu o tabla afara pre cas'a sea cu inscriptiunea: „Aici suntu feresti de inchiriatu, din cari se va puté vedé foarte bine revolutiunea ce se va intempla astadi. Pretiulu de o feresta e doi franci pre ora,“ — „Se non e vero e ben trovato“, aru dice italianulu.

(Veninu in metas'a decusutn.) Se scie, ca cuseloriele si toti câti se ocupa cu cusutu, bagu foarte adese-ori in gura firele de atia lasându-le lungu tempu in atingere cu umedi'la gurei. Ori-cine se pôte convinge despre reutatea aceste datine; întielegendu, ca scrutarile facute au aretat, cumca in metas'a neagra de cusutu se afla mai 18 percente ocsidu de plumbu. Si anume, in multe fabrice din Germani'a, Bolgi'a, Franci'a si Elveti'a metas'a se pregatesce cu sare de plumbu, pentru ca se fia grea. Cugetâmu a face unu servitiu tuturor cari se ocupa cu metas'a, atragendu atentiunea respectiviloru asupr'a impregiurării acesteia.

(Linia ferata pacifica.) Foiele americane spunu: construirea liniei ferate pacifice dela S. Louis pâna la S. Francisco (un'a distantia de 2100 mile englese) s'a terminatu in 10 Maiu. Ultimulu cuiu, carele fu batutu pentru intarirea liniei din urma, precum si ciocanulu intrebuintiatu cu acesta ocaziune au fostu puse in legatura prin baterie electrice si fire telegrafice cu campanele tuturor capitaleloru din statele americane, asiă încatu fie-care ciocanitura de ciocanu s'a auditu in tota tier'a in unulu si acela-si tempu.

Comisiunea pentru esamenile judiciale in M. Osiorheiu denumita de către ministeriulu de cultu si instructiunea publica. In urm'a aceste denumiri presedinte e Ladislau Kabos, asesoru la tab. reg., comisari suntu: asesorii: Georgiu Bardossy, M. Binder, Sam. Gyarmaty; mai de parte professorii de drepturi dela col. reformatu Nicol. Dozsa, Gavriilu Vályi si adv. juratu Iosefu Székelyi.

Doi arbori insemnati. Nu e demultu de cându in muntii din apropiere au taiatu unu bradu uriasu de o grosime de 7 urme in diametru. Mai la vale au taiatu unu fagu numai de 9 degete (policari, zoli) dara dopa cercurile anuali cari se vedu in mediulu lemnului s'a aflatu ca trebuie sa fia de 200 ani. Subtirimea arborelui se esplica, din nadusi'la ce a avu'o de alti arbori din apropierea sea. Lemnulu arborelui e tare căpétr'a.

Avisu. Subscrisulu amu onore a aduce la cunoștință a onoratului publicu român, că lips'a de multu

sentita a unei mape române a Banatului Timisianu se va delatură câtu mai curendu prin tiparirea unei elucrata de mine dupa fantănele cele mai nône si perfecte. Este lucru in comunu cunoscutu, câtu de reu ne potemu folosi in afacerile nôstre scolare si private de mapele straine, redegate in alte limbe la multi necunoscute, care ni disciu sêu falsu sêu defectuosu pamentulu scumpu pre care locuim. Deci ca se scapâmu d'acesta lipsa, cu acesta ocaziune depinde dela spriginirea onor. publicu român, care imbratisiandu intreprinderea mea presinte me va incuragi spre a mai redege cartele mai multoru parti sêu chiaru a întregi patrie române, care se receru in modu urgentu pentru școlele nôstre nationale preste totu.

Map'a lucrata de subscrisul, in marime de două urme si mai bine in lungime si latime, prevediuta cu toate recerintiile unei mape bune, consta, afara de cea politica-geografica, dintr'un'a miniatura etnografica adeca deliniata si colorata dupa nationalitatile locutiore pre acesta frumoșă parte cea de pamentu, si estu-modu servescu dreptu conspectu asupr'a majorității relative a diferiteloru poporatiuni.

Map'a in cestiune se va puté castigă pre calea prenumeratiunei cu pretiu de 2 fl. v. a. pâna la 20 Iuliu a. c. inclusivu. Deci că se potu intell tiparirea ei mi iéu voia a cere concurgerea neamenavara a onor. publicu, care va binevoi a se adresă către subscrisul prin epistole francate prevediute cu pretiulu fipsatu, pâna la terminulu de fiptu mai susu.

OO. dd. colectanti dela 10 esemplarie voru primi unulu de onore.

Pest'a 10 Iunie, 1869.

Mihailu Biju.

(Bud'a, Christinenstadt Hauptgasse nr. 388.)

22—1 Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu si deodata directoru alu școlei capitali gr. or. din Urbea Fagarasiului se escrie concursu.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu de 400 fl. si relutu de cuartiru 50 fl. v. a. pre anu, solvatu decursive din fondu pre tota lan'a cu esactitate.

Competitori au sa-si tramita recursele pâna la finea lui Iuliu a. c. cal. nou la efori'a subsemnata si voru documentă:

- ca suntu de religiunea greco-orientale,
- ca pre lângă limb'a româna a invetiamentului cunosc si alta limba patriotica perfectu, spre a o propune,
- ca suntu nu numai cualificati dopa norme, ci si ca au servitu cu succesu in școle capitali pâna acum si s'au purtatu bine,
- ca suntu in stare de a instrui tinerimea in cântu bisericescu si lumescu

Dela efori'a școlei capitali gr. or. Fagarasiu in 3/15 Iunie 1869.

Petru Popescu,

Protopopu.

Codru Dragasianulu,

Epitropu scolaru.

35—3 EDICTU.

Nicolae Pandrea din Zoltanu Comitatu Albei superioare acum trecut 4 ani cu necredinta parasindu-si pre legiuit'a sea socia Ioan'a Medrea cu unu pruncu micu in bratie din comun'a Vidacutulu romanu, Comitatu cetatei de balta, fara a se sci loculu petrecerei densului, este citatu că in terminu de 6 luni de dille dela datulu de fatia sa se presentedie inaintea subscrisului foru matrimoniale, căci la din contra se va decide procesulu matrimoniale in contra-i urzitu si in absentia lui la intielesulu SS. canone a bisericei gr. or.

Alm'a, 21 Maiu 1869.

Scaunulu protop. gr. or. alu tractului

Ternavei de susu.

Ioanu Almasianu,

Protop. gr. or.

Burs'a de Vienn'a.

Din 6/18 Iun. 1869.

Metalicele 5%	62 40	Act. de creditu	319 50
Imprumut. nat. 5%	70 50	Argintulu	121 75
Actiile de banca	746	Galbinulu	5 87 1/2